

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Folyóiratban hozzászólások: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok viszt. "Előfizetések és hirdetések" a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A király az első honvédezred tulajdonosa.

A honvédezredeknek is lesznek tulajdonosaik.

A hivatalos lap élén királyi kézirat jelent meg, amely a magyar honvédség történetében kimagasló emlék lesz. Kijelenti a király, hogy maradandó jelül annak az elismerésnek, mellyel vitéz honvédségének mindenkor adózik, újabb kapcsolatot óhajt létesíteni felséges személye és a honvéd csapatok között. Elrendeli azért, hogy az első számú honvédgyalogezred ezentúl Nevét viselje.

A hivatalos lap második közleménye másik királyi kéziratot közöl, melyben a mai honvédség legkiválóbb alakját, báró Szurmay gyalogsági tábornokot nevezi ki a 20. számú honvédgyalogezred tulajdonosává.

Ez a királyi tény jelzi, hogy a honvédség most már külsőleg is egyenrangú hadsereg a közös hadsereggel. A magyar vitézség, a magyar hűség méltó megbecsülése ez s azt jelenti, hogy a honvédség meghódította a leg-

jobbán elzárt s bevehetetlennek hitt terepet s behatolt arra a területre, ahol eddig nem tudott tért hódítani: meghódította a katonai felfogást, ahol eddig a magyar csak úgy volt képes érvényesülni, ha megtagadta nemzetét.

Mikor 1867 után a honvédséget megszervezték, mint a 48-as honvédek, a dicső veressapkások utódait, a katonai körökben bizalmatlansággal, lenézéssel fogadták ezt a nemzeti sereget. A honvédség csak második vonalbeli katonaság volt. Lenézték ezt a hadsereget, a vörös sapkás, vörös nadrágos honvédeket, kik közé csak a satnyább, kevésbé alkalmas elemeket sorozták be. Külsőleg is kifejezést adtak ennek azzal, hogy csak a közös hadsereg ezredeinek voltak „tulajdonosai”, a honvédezredeknek nem.

A honvédség fejlesztését báró Fejérváry, ez az izig-vérig magyar ka-

tona vitte a kiválóság oly magas fokára, hogy mikor ütött a rettenetes óra s ki kellett állni az egész világ ellen, a magyar honvédség úgy léphetett fel a világháború színpadára, mint méltó ellenfél s méltán képviselte a magyar nemzetet s a háború folyamán a hadsereg elit-katonasága lett.

Hősök fiai vagyunk. Katonai kiválóságának, hősiségének és a hazáért mindent áldozni készségének köszönheti a magyar, hogy ez a föld magyar maradt s ma is a magyarok hazája. Őseink vitézsége a mi örök dicsőségünk s azért ez az igazi magyar katonaság, a honvédség, a mi örök szeretetünk tárgya s a honvédség megbecsülése nekünk nemzeti örömünk, s a honvédség dicsősége a mi dicsőségünk.

A kard tartotta meg nekünk ezt a hazát s jöjjön bármi, ezután is csak jó kardunkban bizhatunk. Ezt a katonai szellemet kaptuk őseinktől, ezt a szellemet akarjuk átörökíteni utódainkra s a királynak az első honvédezred élére állása ezt a magasított célt szolgálja s ez a királyi tény alkalmas arra, hogy a király szíve a nemzet szívével összedobbanjon.

A TANÍTÓ UR.

Megcsókolta az alvó kicsiket
 S míg hullt a könnye, lassan, esendesen,
 Adta a férfit, a bátort, erőst,
 Kít meg nem ijeszti könnyen semmisen.
 Piros szegfűt tűzött sapkája mellé,
 Feszésre huzta fáradt derekát.
 Csak ámult a falu, hogy meglátta,
 A tanító urat, mint rekrutát.

Oly szépen állt a csukaszürke színhez
 Ezüstös feje, okos kék szeme,
 Beszédes szája, mely biztatva szólt:
 Győzünk! — él a magyarok Istene!
 Ki soha fegyvert kézbe nem fogott,
 Ki egy bogárra se taposott soha,
 Harcba és tűzbe öldöklő kedvvel,
 Ugy indult a tanító rekruta.

Sóhajtó esték halk, lágy zenéje
 Kisérte utján akárhova ment.
 Mesélő szaván busongva örült
 A lepihenő, fáradt regiment.
 Azon éjjel otthon volt mindenik,
 Vele volt a ház nagyja, apraja,
 Meséje szárnyán ölkébe rakta mind
 A szép szavu tanító rekruta.

Aludt a tábor, csak ő virrasztott,
 Szemére álom nem jött soha.

Csak nézett egyre a vak sötétbe
 S mély gondba borult sima homloka.
 Őt árva kis szája hívta egyre
 S az anyjuk, — a kicsi gyöngye asszonya —
 Kitérte karját az éjszakába
 És sirt a szegény bátor rekruta.

Másnap rohamra mentek a fiuk,
 A tanító ur legjobban dalolt.
 Kurucos, pergő, tüzes nótákat,
 Olyan jó kedve még sohase volt.
 Vigan taposták a deres mezőt,
 Ej haj! Hiszen nem halunk meg soha!
 De hogyan kell? — azt is megmutatta
 A nótás kedvű öreg rekruta.

Ott messze, a lengyel mezők felett,
 Akkornap történt a nagy diadal,
 Csodát művelt a fáradt fiukban
 A tanító ur ajkán az a dal.
 Repülve vitte őket előre,
 Mint az ősrégék szent táltos lova,
 S a nagy mámorban észre se vették,
 Hogy elmaradt a dalos rekruta.

Őt kicsi szája hiába hívja már,
 Elárvult a ház, az iskola.
 A szelidszemű, csendes tanító ur
 Már a legendák koszorus fia.
 Tüzes szekéren ment az égbe fel,

Hogy sirját se találják meg soha —
 Nem várja, hogy még majd megdicsérik
 Szegény, kopott tanító-rekruta.

A sirját nem találják meg soha,
 De lelke szomorúan visszajár.
 Őt kis szája hívása egyre költi,
 Attól nem tud pihenni már.
 A gondverejték kiveri arcát
 S vérező szívvel bolyong tétova —
 A koldusbotra hagyott kis családtól
 Nem tud nyugodni a hős rekruta!

Mányiné Prigl Olga.

KÉRDÉSEK.

Mióta élek, hány könnyem elhullt?
 A multamra hányszor borítottam
 Fátyolt?
 Mióta élek, hány sóhajom szállt,
 Szívem hányszor remélt? S lelkem hányszor
 Gyászolt?

Hány álmom eltűnt? Hány vágyam elmúlt?
 Óh hányszor is féltem, hogy rohan az
 Élet?
 Hogy mulik a nyár? Hogy minden mit ér?
 Óh hányszor is kértem, hogy haljak meg
 Véled.

Molnár Károly.

Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök megvendégelte a hadapródiskolában nyaraló osztrák tanulókat.

Magyarrá tanítják az osztrákokat.

Négyes sorokban vidám tanulócsereg vonult be tegnap délután a püspöki rezidencia kapuján. Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök látta vendégül a hadapródiskolában nyaraló osztrák középiskolai tanulókat. Öröm volt látni a sok vidám arcot, amint az itteni reáliskolai tanárok vezetésével végigvonultak a hatalmas park útjain tréfálkozva, nevetgélve és vidámságuk csak emelkedett, mikor megpillantották a fák közt a terített asztalokat. Közben lejött a vendéglátó házigazda is, kinek jóságát a diákok nevében a vezetők megköszönték.

Majd a diákság csoportosult a megyéspüspök köré, ki vidáman elbeszélgetett az ifjakkal. Sorba kérdezgette tőlük körülményeiket, hogy és mint nyaralnak, megelégedettek-e? Mindre kapott is az ifjuság nyilt-ságával adott vidám feleleteket. Jókedv, közvetlenség uralkodott minden arcon.

Később szeretettel kínálta meg őket az odakészített uzsonnával. Egymásután tűntek el a tálakon felhalmozott vajaskenyér, sütemény és gyümölcs, melyet a katonás fegyelemben nyaraló ifjuság közt a csoportvezetők osztottak szét. Szemük csillogása élő köszönet volt, mit hármassal magyar éljennel fejeztek ki, mikor a megyéspüspök körükből távozott.

Érdekes, hogy ezek az ifjak nemcsak nyaralnak, hanem tanulnak is. Szinte szokatlan hallanunk, de tény, hogy tanulnak magyar történelmet, irodalmat, jogot, sőt még

magyar éneket is. Történelem-tanáruk részletesen kifejtette előttük a trónöröklés kérdését, a koronázás közjogi fontosságát, Magyarország államiságát; elmagyarázta a 48-as függetlenségi harcot, szóval mind oly dolgot, melyet jó, ha tudnak odaát; így sikerül majd elfogulatlan osztrák középsztályt nevelni. Hogy pedig magyar tudásukról vizsgálzának is, magyaros ütemben fölcsendült a parkban a Himnusz. Ez az igazi, hasznos nyaraltatás. Hála értük derék tanárainknak, az itteni reáliskola tanárainak, kik ezt a fáradságos, de igazán nemes munkát végzik velük.

Uzsonna után a püspöki palota remek berendezését csodálták meg és végül a pincében bort is adatott a megyéspüspök nevében Brém Lőrinc kanonok, ki az egész délutánt a fiatalság körében töltötte. Fél hét volt már, mikor a vig diáksereg elhagyta a palotát.

Két ilyen szervezetű nyaraló csoport van Magyarországon. Hussarek báró és Tisza István gróf munkája eredménye. A sok szociális mozgalom közt talán ez találta el igazán a fejt a szegyet. A mieinkből 160-an vannak Ausztriában, kik szintén így tanulnak, játszva, vidéket, népet, idegen országot ismerni és becsülni. Régen kellett volna e mozgalmat megkezdeni, vagy ha most megkezdjük, folytassuk majd kölcsönösen a béke éveiben is.

Keveslik a kereskedők a 25—30 százalékos hasznot.

(Gyerünk az árvizsgáló-bizottsághoz. — Ne vásárolj lánckereskedőtől.
A láda lesz a drága.)

Kint vannak már az árjelző lapok a kirakatokban, de ezek csak humoros felirások, Nem tréfa é az, hogy egy ing 170 korona s s egy harisnya 75 korona? Az a hiba, hogy nem adott a miniszter direktívát arra, hány százalékos jogos hasznot számíthat fel a kereskedő s így vakmerően odairt annyit, amennyi neki jól esett.

Azt mondják a kereskedők, hogy a régi haszon-százalék nem elég, közszükségleti cikknél 25, divatárúnál 30 százalékos mellett nem tarthatják fenn a boltot, mert csak a kiadásuk 20 százalékos s a megéíhetésre 50 százalékos nem elegendő.

Valószínű, hogy a mostani rendeletnek az a célja, hogy jöjjön ki az áru a napvilágra. Akinek szüksége van rá, (másként eldugná a kereskedő, így kiteszi), az meg is vásárolja s rögtön viszi az árut úgy, ahogy van, a kapott számlával együtt az árvizsgálóbizottsághoz, az majd megmondja, mennyi a valódi ára a portékának.

A kereskedő sem tesz különben eleget kötelességének, ha csak kiírja az árat a kirakatba, hanem azt is kell néznie, hogy

ez az ár megfelel-e a kereskedői tisztességnek.

Óva intünk minden kereskedőt, hogy uzsoraárakat írjon ki s különösen attól, hogy lánckereskedőtől vásároljon vagy áruzsorástól. Ez utóbbi esetben ugyanis nem tud számlát felmutatni, mert azt csak bejegyzett kereskedő állíthat ki s akkor elhúzzák a nótáját. Ha pedig van egy számlája uzsoraárakról, a vizsgálat arra is kiterjed, aki azt kiállította s így ketten jönnek bele a szószba.

Különben kezdik kijátszani a rendeletet. A ládát fizettetik meg a vevővel.

— Én — mondta egy kereskedő — a trabukkót rendes áron kapom és fizetem. Hónap végén azonban összeszámláljuk a szivaros ládákat s mindert külön husz koronát kell még fizetnem s így lesz ez mindennél. A láda lesz a drága.

Egy nagyváradai kereskedő, mikor Bécsben értesült az árjelző rendeletről, hogy t. i. ki kell tenni a kötelező árat minden egyes darabra, ijedtében megkapta a spanyol náthát s ma is abban fekszik. Hogyne: kötelező árat ő sohse ismert.

Spekuláció a lakásinségből.

Meg van bénítva a lakáshivatal.

A városi lakáshivatalnál napról napra nehezebb viszonyok lesznek. Dr Dajka Endre kapitány, a lakáshivatal elnöke nem képes kellő munkaerő híján, a rekvirálható lakásokat összeírni és nyilvántartani. A tanítók, kiknek segítségére számított, nem vállalkoznak a nehéz és fáradságos munkára, másokat pedig nem lehet kapni a megállapított csekély díjért, hogy a munkát elvégezzék.

A lakásért jelentkezők pedig napról napra mind tömegesebben jelentkeznek. A legtöbb jelentkező vidékről költözött be, sőt akad, aki a Dunántulról jön Nagyváradra lakni.

Ha ideözönlésük okát kérdezzük, a legtöbb azt adja okul, hogy másutt nem kapnak elég élelmiszert, míg Nagyváradon ma is a legjobban vannak ellátva élelemmel.

Azonban éppen ez a nagymérvű beözönlés rontja meg Nagyváradon is a közéleti viszonyokat, mert a közéleti minisztériumban nem veszik figyelembe a város lakosainak állandó szaporodását a beköltözés folytán és nem utalnak ki több listát, mint amennyi a város ezelőtti lakosságának szükséges.

A másik baj pedig az, hogy az idegenből beköltözöttek kiszorítják a lakásból a város törzslakosságát.

A polgármester megbizta dr Dajka Endre kapitányt, hogy a szükséges munkaerőről gondoskodjék.

Amennyiben Dajka kapitánynak nem sikerül a lakáshivatal részére a szükséges munkaerőket megszerezni, kész lemondani a lakáshivatal elnökségéről.

Különben a lakásoknál is mindjobban érvényesül a spekuláció. Hallottunk olyan esetet, hogy a lakáskeresőnek egyenes ajánlatot tettek, miszerint hajlandók egy 5 szobás lakást a kezükre játszani a lakáshivatal kikerülésével, 2000 korona összegért.

Mások pedig a saját lakásukat ajánlják fel, ha az illető nagyobb összeget fizet.

Akadnak kapzsi emberek, akik most a lakások kerítése révén akarnak pénzhez jutni.

Az ilyen visszaélések üldözése és megszüntetése azonban a lakáshivatal jelenlegi személyzetével nem gátolható meg, s ezért kell mielőbb gondoskodni megfelelő és rendszeres díjazott munkaerőről, akik eredményessé tegyék a lakáshivatal buzgalmát, működését.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Ellenséges támadások az egész fronton.

Berlin, aug. 17. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelentéi:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Az Yser és az Ancre között a harci tevékenység egyes szakaszokon éjjel élénkebbé vált. Élénk felderítő tevékenység. Megújított ellenséges előretöréseket vertünk vissza Vieux-Borquinen és az Ancretól északra.

Böhm vezérezredes hadcsoportja. — Noyon mindkét oldalán az ellenség déltől újabb erős támadást kezdett, mely északra Chacumostól közvetlenül délkeletre kezdve, délen a Lasynitól északnyugatra levő pontokig terjedt. Francia és kanadai csapatok próbálták itten folyton megújított rohamokkal kierőszakolni vonalaink áttörését, Hutier tábornok csapatai azonban támadásaikat teljesen megghusította. A franciák, kik a harc főterhét viselték, ismét nagyon súlyos veszteséget szenvedtek.

Hallu mellett és tőle délre egyesített tüzéségi tüzünk készenlétebe helyezett csapatokat és páncélos kocsikat talált. Az ellenséges támadások, melyek itt az esti órákban indultak meg, összeomlottak vonalaink előtt. A tegnapi támadás sulypontja az Avre mindkét oldalán volt. Többször megismételt legerősebb tüzéségi előkészítés előzte meg a mélytagozású ellenséges gyalogsági támadást. Coyencourtnál az ellenség átmenetileg Noyon irányában némi területi nyereséget ért el, azonban a város északi oldalán előtéri ellentámadásunk ismét visszavetette az ellenséget. Első harc vonalunk egyes részeit az Amiens—Noyon országut mentén, amelyek este a harcok lecsillapodása után még az ellenség birtokában maradtak, még az éjjel visszahódítottuk.

Az Avretől délre többször megismételt francia támadások vonalaink előtt teljesen

összeomlottak. Itten mindenütt géppuskáink hatása jutott teljes mértékben érvényre. Bouvrai utja mellett és tőle délre tüzéségi tüzünk törte meg az ellenséges roham erejét, csak egyes pontokon volt gyalogsági harc. Az ellenséget visszavertük. A harctér fölött erős légi harcok. Udet hadnagy 56 ik légi győzelmét aratta.

Az Oise és az Aisne között a reggeli órákban Nompeltól délre megghusítottunk egy ellenséges előretörést.

A német trónörökös hadcsoportja.

Kisebb gyalogsági harcok. A Vesle mellett átmenetileg föléledt a tüzéségi harc.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja.

A Sundgauban rohamcsapatok, amelyek Laroisontól északra lángvetőkkel behatoltak a francia árkokba, foglyokat hoztak vissza.

Portyázó repülőink abból a rajból, amely Darmstadtot bombákkal támadta meg 4 nagy angol repülőgépet lőttek le.

Ludendorff, első löszállás-mester.

Az olasz harctéren nincs esemény.

Budapest, aug. 17. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Dél nyugati harctér:

A dél nyugati harc vonalon nem volt említésre méltó harci tevékenység. Egy Trient ellen intézett repülő támadás elhárítása alkalmával Navratil főhadnagy lelőtt egy angol repülőgépet és ezzel nyolcadik légi győzelmét aratta.

Albániában több olasz lövészsorozatnak a semeni könyök egyes állásrészei ellen intézett támadását visszavertük.

A vezérkar főnöke.

Amerikai államférfiak a háborúról.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelentéi Washingtonból: *Camberlain* a szenatus hadügyi bizottságának elnöke kijelentette, hogy Amerika nem szándékozik hadicéljának attól a pontjától eltérni, hogy katonai proppammjának leglényegesebb pontja Franciaország.

March tábornok a következőket mondotta egy nagyobb beszéd keretében:

— Mi megállapíthatjuk, hogy meddig tartson a háború. Ha csak kevés hadsereget küldünk, Németországnak módot adunk arra, hogy a háborút meghosszabbítsa.

Parker hadügyminiszter kijelentette, hogy az amerikai csapatokat csak a nyugati fronton, a francia-angol fronton és Olaszországban kell felhasználni. A döntést a nyugati fronton kell keresni. Amerikai polgárokból 2.600,000 katonája van az Uniónak.

A moszkvai kormány a központi hatalmak mellett.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A moszkvai kormány hivatalos lapja, a Pravda szerint attól kell tartani, hogy az antant Oroszországon keresztül fog a központi hatalmak ellen előnyomulni. Az orosz nép azonban tiltakozik az ellen, hogy Oroszország ismét véres események színhelye legyen. Az ország nem akar új háborút és a kormány minden eszközt fel fog használni, hogy az antant szándéka meg ne valósuljon. Az antant Oroszország területén csak Oroszország holttestén át léphet fel a központi hatalmak ellen.

Ruhadarabok átváltozása.

Mikor nyulból lesz a jáger, Krinolinból hózentráger.

Háború váltotta fel a békét, de a háborút sehoggy sem akarja a béke felváltani, amelyről Schiller azt írta, hogy benne meg-savanyodik az ember. Csak már ott tartanánk, de a háború mindig szívósabb s nem változik békévé s hamarabb nyúnek el a ruhák, mint a háború véget érne.

Nyúnek, kopnak, szakadnak, szílat eresztenek a ruhák, fakul, fényesedik minden, a könyök kinyílik, térd tükörré lesz, egyszer csak azt veszed észre, hogy baj van a ruhával. Az még békeidőben is rendes dolog volt, hogy egy ügyes foltozó szabó bevarrt mindent, eltüntette a szakadásokat, a békében is festett Haltenberger eleget, bár a háboruban megszoktuk azt, hogy kifordítottuk kopott ruhánkat, befelé a használttal s megfestettük erre vagy arra, nagyrészt feketére, a nők szép ibolyaszínre, rózsára vagy kékre. De ez csak egy ideig volt elég, a háborus nyomoruság találé-konnyá tette az embert.

Az ember mindig hozzáidomul a viszonyokhoz. Volt már rengeteg lakó, barlanglakó, él az egyenlítő alatt és tengődik mint eskimó az örök jég között. Robinson vadaktól szerezte ruháját s a mai ember anyag hiány miatt onnan vesz, ahol van s abból, ami van. Nincs ma más rendeltetése a szövetségnek, csak az az egy, hogy mindenféle ruházatot készíthessünk belőle. Valaha így osztályoztak: ruhaszövet, szoknyakelme, nyakkendő, fehérnemű. Vége.

Ma női bluzból, ami elromlott, nyakkendőt varrnak s milyen elsőrangú. Moinár Ferencnek van nyakkendője brokátselyemből, szerbiai szerb miseruhából készíttette, a miseruhát még békében vásárolta a szerb pópától.

A molinózsákból, amelyben finom lisztet tartanak, női fehérneműt, nyári ruhákat készíttettek olyan tömegesen, hogy végül a miniszter ezt eltiltotta s büntetés alá vonta.

Kis polgári családok női sarjai ma is fehér molinóban vagy festett zsákszövetben járnak. Nők, akik harisnyájukat addig vagdalták alulról, mig egészen megkurtult, ebből a kurtá harisnyából kis gyermeknadrágokat varrtak.

Hadiasszonyok eleinte hadbavonult férjeik überciherjéből női kabátokat alakítottak s csak akkor hagytak fel ezzel, mikor a férfi megírta, hogy:

— Mit fogok én magamra venni, ha hazamegyek?

Voltak találékony asszonyok, akik férfikabátból női bluzt készíttettek, nem különben pokrócból esetleg festve női kabátokat, régi szoknyáikat női bluzokká alakították át.

A szabók bélés dolgában akadtak meg nagyon, a tisztviselő szövetekhez zsákbélést adnak, jó nehéz, durva s ha összetörik, kellemetlen a csomózása. Elegáns szabó zseb bélést kíván a rendelőtől. Zseb-bélésre törlőkötőt visznek, belső béléshez pedig a férfi lenvászaronruhák elnyűtt anyagát vagy éppen egy vászonruhát. Eleinte ezzel sem spóroltak.

Rossz cipőtalpakat sarokkészítésre használnak fel, ha a cipő feje is elkopik papucs-

csá alakítják, a csizmaszárból talp lesz, talp lesz vagy cipőfelsőrész a vasuti kocsik bőr-ülésétől. Az oláhok az erdélyi betörés idején bocskort készítettek belőle.

Ha a kabát elnyövik, mellény lesz belőle s ebből micisapka. Vannak, akik női szoknyából férfiruhát szabhatnak. Észre sem lehet venni a cserét. Női szoknya vagy férfi nadrág szövetszálból vászoncipő készült mostanában igen sok, az eltűnt ruhadarabok, mint vászoncipők jelentek meg. Igen gyakori az, hogy lepedőkből ruha lett, a lepedőt azért lopdossák a fürdőkhöz s kifejtve a monogramot s megfestetve a ruhát újra ugyanabba a fürdőbe mennek vele.

Családos tisztek sátorlapokat küldtek haza, igen jó volt a gyerekeknek nyári ruhára. A bársonyalapból, ha elkopott, bársonypapucs lett, esetleg bársonycipő. Kosztümökből remek szoknyát lehet készíteni, pokróczokból női köpenyt, fehér cipőt kopott, lyukas lepedőből, férfiing hamar változik át női bluzzá, ha kéznél találja az aszszony.

A nagybirtokosok megunták már a nagy vászonhiányt s az idén rengeteg területet vetettek be kenderrel, lennel. Ők most sokat termelnek, hogy anyaghoz jussanak s életbelép a régi lencsávázás, kenderáztatás, azután a lencsőzés és a vászonkészítés.

De ez keveset hoz a konyhára nekünk, mert csak a termelő szükségletét elégíti ki. Ezért a nagy cserebere, átalakítás még tovább tart. Ez az az időszak, ahol a régi vers szerint Krinolinból, ha volna, hőzentráger lenne.

A főispán gyermekcipő-akciója.

Alig egy hete bocsátotta ki *Malatinszky* Lajos főispán céltudatos és meggyőző hangú felhívását, amelylyel önkéntes adakozásra kérte fel Nagyvárad minden tehető emberét s máris 5500 koronáról tudunk beszámolni e fenkölt akció eredményeként.

Mindenki érzi a főispán szándékának igazságát és kikerülhetetlen szükségességét. Jön a tél s a gyermekek cipő nélkül fognak jött, előttünk szaladgálni s pusztítani fogja őket a gyilkos betegségek légiója. Ezt tudjuk s nem engedhetjük, hogy valóra váljék a nemzetpusztítás új fajtája. Aki szereti a nemzetet s irgalommal van a gyerekek iránt, küldje be adományát a főispáni hivatalhoz.

A cipő-akció javára eddig adakoztak: Flegmann Ármán 100, Lőrinc Albert 200, Nagyvárad szerkesztősége 100, Klein Testvérek 50, dr. Moskovits 100, dr. Stan Flórián 50, Harmathy Károly 50, Vajda Testvérek 50, Székely Sándor 100, Réthkugel Arnold 100, Leszámitoló és Jelzálogbank 100, Moskovits Miksa 25, Schwartz Jakab 100, dr. Olasz Béla 50, Nógrádi Gyula 20, a Nagyvárad Napló gyűjtése 182, Végner Mór 40, Deutsch K. I. né 200, Diósi Lajosné 1000, Schwartz Miksa 100, K. M. 50, Németh Pál a Tiszántúl utján 100, Hartmann Sándor bőrdyngyáros 150, ifj. Berger Sámuel 30, Munk és Schönberger 800, Boros Magda 100, Leitner Márton 100, Nagyvárad Napló gyűjtése 190 K 90 fillér, Reismann Mór 100, Rippner Farkas 100, Gázgyár 30, Zichy Tivadar gróf 1000, dr. Konrád Jenő 100, dr. Konrád Márk 50 K.

Adományokat átvesz *Fráter Iván* dr. főispáni titkár vagy rolleshauseni *Rothkugel* István aljegyző.

Oroszországgal megkezdjük a gazdasági összeköttetést.

Bécsből írják: Csicserin, az orosz külügyi népbiztos legutóbb részletesen kifejtette a bresztlitovszki szerződés végrehajtásának módját az egyik szovjet kongresszuson.

Oroszország megkezdte a gazdasági összeköttetést a központi hatalmakkal, — de mert a maga erejéből gazdaságilag mozogni nem tud, Németországtól kölcsönt vesz fel, melynek kamatait mezőgazdasági terményekben, az ott levő német papirokkal és arannyal fizet, továbbá engedélyt ad Németországnak, hogy a birodalom természeti kincseit kitermelhessék, nevezetesen a petroleum bányákat és építhessen vasutakat az ipar és kereskedelem előmozdítására.

Kifejtette, hogy a hadifogolycsere a Magyarország és Ausztria meg Oroszország közt akadálytalanul folyik, mindkét részen az egy millió felül van a foglyok száma. Németországgal szemben ellenben kénytelenek voltak az ultimátumszerű követelés miatt a faj faj elleni kicserélésbe beleegyezni. Ott ugyanis egy milliónál több az orosz fogoly, míg Oroszországban csak 100,000 német fogoly van.

Károly István

kir. herceg lesz a lengyel király.

Berlin, aug. 17.

Az uralkodóknak a nagyfőhadiszálláson való tanácskozásával foglalkozó minden kommentár hangoztatja, hogy számolnak a lengyel kérdés végleges megoldásával s hogy Lengyelország királyának Károly István kir. herceg tekinthető. Ezzel természetesen a kongresszusi Lengyelországnak Galiciával való egyesítése, tehát a kettős monarchia és Lengyelország között való perszonál unió eszméje elesik.

Lengyelország önálló királyság lesz, a mely szorosan csatlakozni fog a középponti hatalmakkal. Erre vonatkozóan a *Lokalanzeiger* azt írja, hogy e csatlakozásnál első sorban a német birodalom jön tekintetbe s annak is kell jönnie. Adott körülmények között elkerülhetetlen tény a következő: Ha a különös osztrák érdekeknek az által tesznek eleget, hogy egy Habsburgot választanak meg lengyel királylyá, akkor a különös német érdekeknek szerződésekkel és konvenciókkal kell kielégülniök, a melyeknek megkötését a németek hamarosan remélik.

Károly István királyi herceg egyébként leányainak, Radzivil Hieronimusz herceggel és Czartoryski Sándor Olgerd herceggel való házassága révén rokonságban áll a legelőkelőbb lengyel nemesi családokkal. Folyékonnyan beszél lengyelül. Állandóan lengyel területen, a galíciai Saybuschban lakik. Információim szerint a lengyel királyválasztást már szeptemberben megtartják, előreláthatóan azonos szövegű rezolúciónak valamennyi város és község által való elfogadása után.

Ez a forma helyettesitené a népszava-

vazást, de ebben a tekintetben még nincs végleges határozat.

Varsó, a főváros, állítólag már kijelentette, hogy a lengyel kérdés főntebb vázolt megoldásához hozzájárul.

A Népszövetségi „Hangya” Fogyasztási Szövetkezet alakuló közgyűlése.

A Kath. Népszövetség ismét bizonyoságát adja annak a gyakorlati érzéknek, mely a szövetség működését irányítja. Fogyasztási szövetkezetet alakít, még pedig olyan nagyarányut, a melynek párját aligha fogják találni Magyarország vidéki városaiban.

A „Hangya” nagyváradi kirendeltsége és a Népszövetség vezetősége karöltve indították meg a mozgalmat, melyhez kezdettől fogva csatlakoztak a köztisztviselők is s így indult meg a hatalmas akció, melynek eredménye: hogy mintegy *tízezer fogyasztót* felölelő szövetkezet alakul meg Nagyváradon.

Az alakuló közgyűlés Szent István napján d. u. 5 órakor lesz a Kath. Kőr Szent László termében. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A szövetkezet céljának ismertetése.
2. Az alapszabályok megállapítása.
3. A szövetkezet megalakulásának kimondása.
4. Igazgatóság és felügyelő bizottság választása.

A közgyűlés iránti előrelátható nagy érdeklődésre való tekintettel a következőket közli a vezetőség:

A nagyterem fél 5 kor nyitattik ki. A Népszövetség csoportvezetői szíveskedjenek előbb feljönni és a rendezői tisztet elvállalni. A jelenlévők névsorának könnyebb összeállíthatása végett szíveskedjék mindenki a meghívót elhozni és a bejáratnál átadni.

Még mindig nem érkezett be néhány gyűjtőiv! A vezetőség kéri azokat, kiknél gyűjtőiv van, szíveskedjenek az ivatek legkésőbb hétfőn, 19-én déli 14-ig a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél beszolgáltatni, mert a mulasztás az illető ivateken lévő tagoknak és a szövetkezetnek is kellemetlenségeket okozna.

A faár-megállapító bizottság ülése.

A fa ára Nagyváradon.

Tegnap tartotta első ülését Komlóssy József városi tanácsos elnöklete alatt a helyi faár-megállapító bizottság, mely ülésen jelen voltak dr. Hoffmann erdőtanácsos, Grosz Géza, Verő Albert és Kovács Kálmán, mint a faár megállapító bizottság tagja.

Az árakat a következőképen állapították meg:

Hasábos tűzifa a fatelepen 65 korona 70 fillér.

Hasábos tűzifa házhoz szállítva 73 korona 20 fillér.

Aprítottfa a fatelepen 15 korona 03 fillér.

Aprítottfa házhozszállítva és behordva 17 korona 20 fillér.

A környékről a piacra tengelyen bekerülő tűzifa legmagasab eladási árát 100 kg.-ként hazaszállítva 12 koronában állapították meg. E tűzifák súlyának megállapítása a vevő költségére a szénapiacon levő hidmérlegen eszközözendő.

A deszkaanyagoknál a miniszteri rendelet szerint megállapított nagybani maximális árakhoz 160.—, a kemény műfánál 200.— korona üzleti költség felszámítását engedélyezte az ármegállapító bizottság köbméterenként és az így alakuló alapárakhoz számítatik még természetesen a 10 százalékos haszon.

A faárak helyi maximálása délben vált közhírré a nagyváradai fakereskedők között és általános konsternációt keltett, mert az árakat nagyon alacsonyoknak találták. A fakereskedők szerint a bizottság a tűzifa nagybani alapárához sokkal kevesebb költséget számított hozzá, mint amennyi az üzlet-fentartással és a fuvarozással tényleg jár, minél fogva a megállapított árak mellett a detail kereskedők hasznukat egyáltalán nem találják meg.

Ilyenformán — hangoztatták — ki vagyunk téve annak, hogy a lakosság tűzifa-szükségletének ellátására elegendő mennyiségű tűzifa nem fog rendelkezésre állani. — Izzgatott hangon tárgyalták a maximálást és kijelentették, hogy a bizottság határozatát meg fogják fellebbezni. Egyes kereskedők kétségbevonták, hogy a termelőktől hozzá-uthatnak e a tűzifához azon a maximális alapáron, amelyet a bizottság zsinórmértékül vett.

HIREK

* **A király marsallbotja.** A király születésnapján a tábornagyi kar megjelent a király előtt, hogy ez alkalomból átnyujtsa azt a tábornagyi pálcát, melyet a hadsereg ajánlott fel a legfelsőbb hadurnak. A legidősebb tábornagy, Frigyes főherceg üdvözölte az uralkodót a hadsereg és a tengerészet nevében. A király meghatottan vette át az ajándékot, a piros selyemmel bevont s arany borostyánfüzérrel körülfont marsallbotot. Egyik végén az osztrák, másikon pedig a magyar korona s a két nyelven a következő felírás van rajta: „*Hálánk jeléül, legfelső hadurunknak, győztes vezérünknek, hűséges hadserege 1918.*”

* **A király születésnapja Nagyváradon.** A házakon nemzeti zászlók jelezték tegnap a király születésnapjának ünnepét. A székesegyházban reggel 9 órakor ünnepi hálaadó istentisztelet volt, gróf Széchényi Miklós megyéspüspök nagymisét mondott teljes segédlettel, melyen a polgári és katonai hatóságok fejei nagy számmal jelentek meg. Az ünnepi alkalomból a székesegyház elé kivonult a helyőrség egy diszszázada is és a tűzértség egy osztálya. Részt vettek az istentiszteleten a Nagyváradon nyaraló osztrák gyermekek is.

Az osztrák magyar és olasz hadsereg mérkőzése.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Svájci lapjelentések szerint az olasz és osztrák-magyar hadsereg között a feléledt harc teljes erejével dühöng. Mindkét részen a tűzérsegi felkészültség oly nagy, hogy a svájci határ falvak szakadatlanul hallják az ágyudörgést.

Repülőtámadás Dünkirchen, Boulogne és Calais ellen.

Budapest, aug. 17. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Német repülők 15-ére viradó éjjel támadást intéztek Dünkirchen, Boulogne és Calais ellen. Dünkirchenre 20 bombát dobtak, úgy itt, mint Boulogneban és Calaisban jelentékeny anyagi kár történt.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Berlin, augusztus 17. A Wolff-ügynökség jelenti 17-én este: Az Avre mindkét oldalán megismételt ellenséges támadások ismét megghiusultak, számos páncélos gépkocsit összelöttünk. Az Aisne és Oise között a kora reggeli órákban erős tűzérsegi tűz, ellenséges részlet támadásokat visszavertünk.

Számítani kell az ötödik téli háborura.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Repington ezredes a Morning Postban azt írja, hogy a legközelebbi napokban várni lehet a németeknek egészen új tervek alapján megindított offenzíváját. Ilyen körülmények között számítani kell az ötödik téli háborura.

* **Papszentelés.** Ma reggel fél 8 óra kor szenteli áldozópappá gróf Széchényi Miklós megyéspüspök az egyházmegye végzett kispapját, Huber Ferencet a székesegyház szt. Sziv kápolnájában. A felszentelendő első miséjét a szt. József-intézet kápolnájában holnap, hétfőn reggel 8 órakor mondja. Manuduktora Mayer Antal tb. kanonok lesz.

* **Jánossy Gyula hivatalában.** Jánossy Gyula főkapitány szabadságidejét félbeszakítva elfoglalta hivatalát s megkezdte azoknak a feladatoknak kidolgozását, amelyek nemskára foglalkoztatják a törvényhozás útján a törvényhatóságokat.

* **Vasárnap is lesz hus.** A vasárnap munkaszünetnek a husiparra való kiterjesztése tárgyában kiadott rendelet hatálya a f. nyári évadban felmerült rendkívüli jégnyáyra való tekintettel a folyó év szeptember hó 16 ig terjedő időszakra felfüggesztett. Ezen időszakra az ipari munka szünetelése tárgyában 28559-903. számú rendeletben foglalt rendelkezések lesznek újból irányadók. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

* **Az ingatlanforgalmi rendelet Nagyváradra is kiterjed.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter f. évi 54895. sz. rendeletével a m. kir. miniszterium által az ingatlanok forgalmáról kibocsátott rendelet hatályát az ország egész területére, így tehát Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város területén fekvő ingatlanokra is kiterjesztette. Ehhez képest az ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tíz évet meghaladó időre bérbé- vagy haszonbérbeadásához a 4000-1917. M. E. sz. rendelet 1. §-ában megkivánt hatósági hozzájárulás ezentul az ország egész területén szükséges. A rendelet szerint a város területén fekvő ingatlanokra nézve az ingatlan fekvése szerint a közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága illetékes dönteni. — Rimler Károly s. k. polgármester.

* **Vaskoronarend egy honvéd századosnak.** A király Major Odön 4 es honvédezredbeli századosnak a 3. osztályu vaskoronarendet adományozta vitéz magatartása elismeréséül.

* **Katonai kitüntetés.** A király monyorókeréki és monoszloi gróf Erdődy Tamás 9. h. e. bel. századosnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

* **A bírák megkapták a pótlékokot.** — Az igazságügyminiszter, mint jelentettük, 1800 kornna fizetéspótlékokat utalt ki 1918-19 re a bírák és ügyészek részére. A pótlékoknak 2 hónapra esedékes részletét, 300 koronát, most utalták ki. Miután az a hír látott napvilágot, hogy ebből a 300 koronából a szokásos harmadrészt levonták, a bírák és ügyészek annak kijelentését kérik, hogy ők a két hónapra esedékes pótlékok (és nem a segélyt) teljes összegében megkapták s abból semmit se vontak le. Elégedetlenségre tehát emiatt nincs ok. (Legfeljebb amiatt, hogy a pótlék kevés és csak egy évre szól.)

* **Eljegyzés.** Keresztesy Lajos és Kovács Huska jegyesek.

* **Nagyváradtól vesznek mintát.** A kassai leányközépiskola igazgatója felterjesztésben kérte a közoktatási minisztert, hogy adjon segélyt arra nézve, miszerint a szegény tanulók részére ingyen ebédet adhasanak. A miniszter válaszában rámutat, hogy oldják meg a kérdést úgy, amint Nagyvárad városa megcsinálta a Napközi Otthont, a mely útján a szegény tanulókat ingyen ebéddel ellátja. A kassai igazgató Malatinszky Lajos főispánhoz fordult s felvilágosítást kért arra nézve, hogyan szervezte Nagyvárad városa a Napközi Otthont. Nagyvárad városa polgármestere részletes felvilágosítást küld Kassára a Napközi Otthonok miként történt szervezéséről.

* **Pályázat tiszti orvosi állásra.** — Nagyváradi városánál elhalálozás folytán megüresedett egyik t. orvosi állásra pályázatot hirdettek. E tiszti orvosi állás a fizetési szabályrendelet IX. fizetési osztályában jelzett évi 2600 korona fizetés és évi 800 korona lakpénz javadalmazással jár. Az állást az 1908. XXXVIII. t. c. 6. §-a alapján Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága a f. évi szeptember hó 12-én megtartandó rendes közgyűlésében életfogytiglanra szóló választás útján fogja a közegészségügyi szakbizottság meghallgatása után betölteni. A pályázati kérvényeket Malatinszky Lajos főispán ur óméltóságához, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve f. évi szept. hó 5-ikén d. u. 5 órájáig Nagyváradi város polgármesteri hivatalában kell benyújtani. A későbbben benyújtott vagy hiányosan felszerelt kérvények tekintetbe nem jönnek. Nagyváradi, 1918. évi aug. 16. Rimler Károly sk. polgármester.

* **A bors galiciai fiuk.** Vettük a következő sorokat: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! A napilapok hirdásaiba sokszor csuszik be tévedés, ez természetes is, de vajon nem szándékos tévedés-e a Nagyváradi Friss Újságnak az augusztus 15. számában között azon állítása, hogy a kenyér és lisztjegyek ellopásáért, árusításáért négy borsai fiut tartóztatott le a fiatalokúak bírósága. Hát az a négy reményteljes csemete egytől-egyig galiciai növendék, van közöttük pájeszes is, meggyőződés szereszetű a rendőrség, a fiatalokúak bírósága, esetleg a fiatalokúak ügyészenél. Igazán kár a becsületes borsai magyar fiukat meghurcolni a galiciaiak rovására. Nagyváradi, 1918. aug. 15. Tisztelettel N.

* **Az aradi újságírók sztrájkja.** Az aradi újságírók szabadszervezete tegnap délután kimondta a sztrájkot s ennek következtében az összes aradi napilapok ma már nem jelennek meg. A sztrájk oka az, hogy a lapkiadók 600 koronás drágasági pótlékot ígértek, de tegnap, mikor a pótlék kifizetésére került volna a sor, a kifizetést újabb feltételekhez kötötték, melyet a hírlapírók elfogadhatatlannak ítélték.

* **A gyümölcs maximális ára.** A maximális árak megállapítása ismét csak kárára van a közönségnek. Különösen érezhető ez a zöldség és gyümölcsfélekénél. A nagy gyümölcsstermés folytán a nagyváradi piacon van bőven gyümölcs s lehet maximális áron alul is kapni. De az eladók nagyobb része hivatkozik a tulmagasan s az itteni bő gyümölcsstermés arányban nem álló maximális árakra s igyekezik azt megkapni. Sőt, mint értesülünk, az is megtörtént, hogy a rendőrség utasított egyes gyümölcskereskedőket, akik előnyös vétel folytán a maximális árnál olcsóbban árusították a gyümölcsöt, hogy a maximális árat függeszték ki. Ez egyenes megkárosítása a közönségnek és félremagyarázása a rendeletnek, mivel a rendelet nem követeli azt, hogy mindenki köteles a maximális áron árulni árúját, csak azt követeli, hogy annál drágábban ne adja, de nem tiltja meg azt, hogy olcsóbban eladhasson valaki valamely árut, mint amennyire az maximálva van. A rendőri tubuzgóság így a közönség zsebére megy.

* **Püspök-fürdői kedvezményes jegyek** a Népszövetségi Hitelszövetkezetenél kaphatók.

* **A tűzérnap előkészítése tárgyában** vasárnap délelőtt 11 órakor értekezlet lesz a városháza tanácsstermében. Az előkészítő bizottság tisztelt tagjait ezúton hívja meg a 34-es tűzérnap pótüteg parancsnoksága.

* **Gyermekelődás jövedelme a vak katonák javára.** Tempalszki nővérek, Balogh Annuska, Kramer Ilonka, Schleifer testvérek, Tóth testvérek egy gyermekelődás tiszta jövedelmét: 47 K 16 fillért küldtek be hozzánk a vak katonák javára. Gyűjtésünk ezzel 5708 K 58 fillérre emelkedett. Rendelési helyére juttatjuk.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe ma délután az oly tragikusan, élte fiatalágában váratlanul elhunyt Horváth Gyöngyömetemése, a Körözs utcai gyászházban nagyon sokan jelentek meg az elhunyt rokora, barátai és ismerősei közül. Ottan voltak a férj kártársa, a pénzügyigazgatóság tisztikara, Németh István és Maross Gábor, Klitusz János, Nagy Márton főszolgaburo és még számosan. A temetési szertartást Ditz Sándor gör. kath. lelkész végezte. A beszéltetés után a szébbnél szébb koszorúkkal és szalagokkal borított díszes ércporsót felhelyezték a négyes fogatú üveges diszhtóra és az impozáns gyászmenet az oiaszi temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra az elhunytat. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Kereskedők figyelmébe!** A Polgári Takarékpénztár r. t. Nagyváradon (Kossuth u. 6.) postai és vasúti utánvéteket a legelőnyösebb feltételek mellett escomptál, illetve kifizet.

* **Névmagyarosítás.** A belügyminisztérium nagykoru Grünfeld Emil joghallgató nevének Györgyre való magyarosítását engedélyezte.

* **Nem a Polgári Takarékpénztáré a konyak.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a Polgári Takarékpénztár Pável u. 3. szám alatt lévő pincéjében a pénzügyőri közegek különféle szeszitalokat foglaltak le. Ezen közleményünk tévedésen alapul, a Polgári Takarékpénztárnak sem Pável u. 3. szám alatt, sem másutt szeszitala nincs, minthogy ilyenek adásvételével nem foglalkozik. A valóságnak az felel meg, hogy az említett pincében találtak szeszitalokat, melyek azonban az arra hivatott szeszkereskedők tulajdonát képezik, akik azt ott betárolták.

* **Kereseti adó vallomási izek kaphatók.** Nagyváradi város adóhivatala értesíti a nyilván. szám. köt. vállalatokat, hogy kereseti adó vallomási izeket Városháza földszint 27. sz. szobában a mai naptól kezdve a hadinyereség adó ivet pedig közvetlenül a pénzügyigazgatóság útján kaphatják meg Juricskay Barna sk. pénz és adóügyi tanácsos.

* **Mindenki ott lesz azon a jótékony célu népnepélyen,** amely ma, vasárnap délután 3 órakor kezdődik a *Félixfürdőben*. Lesz ott női és férfi szépségverseny, tombola, konfetti, virágszórás, amerikai anyakönyvvezető, pezsgőszórás és sok új attrakció. Hat órakor magas nivóju művészeteketében fellépnek: *Iancsó Jolán* az ismert táncoszübrett, *Dutkay Zsuzsa* a szabadkai színház talentumos művésznője, *Békefy Lajos* a nagyváradi Szigeti színház kiváló művésze, *Szlányi Margitka*, egy bájos műkedvelő urleány, *Iványi Jenő*, a kitünő konferanszié; a zongora kíséretet *Békefy Mihály* nagytehetségű komponista látja el. A szépségverseny első díja egy gyönyörű értékes nyakék, a tombola főnyereménye *száz darab Trabukó*. Az előadás után tánc éjfélig. Este nagyszabásu tűzijáték. A Félixfürdőnek eme esemény számna menő népnepélye és művésztéje iránt általános és nagy az érdeklődés.

* **A tea ára is emelkedik.** A budapesti Teabehozatali Társaság tegnap ajánlatot küldött nagyváradi kereskedőknek, s ajánl Peccoteát 335—345 koronáért kilónként. Ez az ár mutatja, hogy milyen árakra készülhetünk a téltre.

* **Koszorúmegváltás.** A Biharmegyei Ált. Tanítóegyesület *Gábel Jakab* halála alkalmából koszorúmegváltás címen 50 koronát adományozott a Biharmegyei Tanítók Háza javára.

* **Parkünnepély a Püspökfürdőben.** Impozáns arányokban kezd kibontakozni az a valóban nagyszabásu parkünnepély, melyet Komzsik Alajos f. hó 20-án Szent István napján a Püspök fürdőben rendez s melynek jövedelméből Komzsik Alajos nemeslelkűsége folytán jelentékeny rész fog jutni a badi özvegyeknek és árváknak. Ez a hatalmas ünnepség, melyet joggal nevezhetünk az idei fürdő szezon slágerének, túlhalad mindent, amit ez irányu leleményesség vagy rendezői ötlet valaha produkált. Ilyen ünnepély még nem volt! Ismét hallani fogjuk nemesveretű, érces hangját Bihari Sándornak, aki directe ez alkalomra jön le a Püspökfürdőbe. Itt fog elbucsuzni az ő szeretett közönségétől. Saját fényképével és aláírásával ellátott levelező lapokat fog a közönség között kiosztani. Közreműködnek: Kiss Ilonka, Szűcs Gizi, Péterffy Gizi, Bihari Ákos, Gara Ákos, és Kálmán Andor. Lesz szépségverseny, serpentin és konfetti ütközet. Külön érdeklődésre tart igényt az élelmiszer tombola. A legkülönfélébb élelmickek kerülnek kisorosításra. Liszt, cukor, gyümölcsök, főzelékek, palack borok, egy üveg pezsgő, három fogásból álló vacsora várnak a szerencsés nyerőkre. Főnyeremény egy ropogósra sült egész malac!

Legujabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut. (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

MOZI.

Látod... a halál. Az Apollóban még ma kerül előadásra Földes Imre impozáns drámai alkotása a *Hivatalnok urak*, amelynek éppen úgy, mint a színpadon, hatalmas sikere volt. A zsufolt házak közönsége a leg nagyobb elragadtatással fogadta a nagyszerű darabot és különösen Törzs Jenő bravuros művészi alakítása keltett nagy feltűnést. — Maga a film a legelsőrangú felvétel és a magyar filmgyártás fejlődésének fényes dokumentuma. Holnap változik a műsor: egy grandiozus Schildkraut-film mutat be hétfőn az Apolló. Látod a halál... ez a címe a misztikus filmnek, amelynek főszerepében a híres nagy Reinhardt színész egyik leg szenzációsabb alakítását produkálja.

A *Vigadó-mozgó* nagy szenzációja a *Lépcsőház titka* című ragyogó filmdráma még csak ma lesz műsoron. A feltűnő újdonságnak a bemutatón óriási sikere volt. A leg érdekesebb detektívdráma ez mindazok közt, amiket mostanában színrehozottak. A műsor többi száma is csupa nevezetes újdonság.

VIGADÓ mozgó- színház	MA A lépcsőház titka.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.	

TANÜGY

A nagyvárad kir. kath. tanítóképző intézet igazgatósága az 1918-19. iskolai évre vonatkozólag a következőket közli: A javító és osztályképesítő vizsgálatokat szept. 3-án d. e. 8 órakor kezdjük. Az I. évfolyamra jelentkezők zenei hallását szept. 3-án d. u. 3 órakor bíráljuk el s utána lesz a beiratás. A II-IV. évfolyamok növendékeit szept. 4-én írjuk be. A „Veni Sancte” szept. 5-én d. e. 8 órakor lesz. Gyakorló iskolánkban a beiratásokat szept. 3. és 4-én tartjuk.

SPORT

* A mai footballmérkőzések. Kivételes érdeklődés előzi meg a NAC ma vasárnap délutáni footballprogramját, mely a Rhédey kerti sporttéren fog lefolyni. Ezuttal tartja meg ugyanis revans mérkőzését a NAC a honvédönkéntes tiszti iskola válogatott csapatával. Az önkéntesek nagy ambícióval mennek a küzdelembe, hogy a legutóbbi győzelmük realizását újabb győzelemmel pecsételjék meg a NAC viszont teljes erejével a csorba kiköszörüléséért fog küzdeni. Így ma délutánra igazán izgalmas és érdekesítő sport ígérkezik. A mérkőzés délután fél 5 órakor kezdődik, előzőleg a NAC-Kite revans mérkőzése lesz, amely fél 2 órakor kezdődik. Pénztárnyitás 2 órakor.

Nyiltér

Nyilatkozat.

Az ipartestület t. elnökségének és mindazoknak, akik felejtethetetlen férjem végtisztességén megjelentek, részvéltükért ezton fejezem ki köszönetemet.
Nagyvárad, 1918. aug. 16.

Özv. Matskássy Alajosné.

A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank igazgatósága, felügyelő-bizottsága s tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy érdemes tisztviselője, illetve kartársuk

KVASZ ISTVÁN

tartalékos hadnagy, több katonai érdemrend tulajdonosa, 32 hónapi katonai szolgálat után az olasz harctéren hősi halált halt.

Emlékét őszinte kegyelettel fogjuk megőrizni.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Helybe. A napokban említettük, hogy Nagyváradon nagyobb szabású knamikai gyártelepet szándékoznak felállítani. Félreértések kikerülése végett közöljük, hogy a cikkben említett Wellner Ferenc nem azonos Wetlner Kálmánnal.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP NÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Tisztítják a Rimanóczy-fürdőt !!!

Hétfőn kezdődik a Rimanóczy-fürdő tisztítása. Ez idő alatt

FÉRFIAK

szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap,

NŐK

hétfőn, kedden és pénteken fürödhetnek.

VAS és rézágyak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: özsze-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r. t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközöltekn.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli sasionban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók!

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Az elátkozott család.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Hivatalnok urak.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

OLCSÓN!

vállalok kőműves, ács és cserepező munkát, helyben és vidéken

Staharóczky József
Damjanich-u. 16.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12--
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15--
Majolika tálcá fogóval	8--
Majolika cukortartó díszes	8--
Majolika gyümölcskészlet	8--
Vizes készlet csiszolt üvegből	12--
Boros	12--
Likör	12--
Befőttes készlet kristály fehér	12--
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12--
Majolika fali sőtartó színes	8--
Majolika vizeskancsó színes	10--
Kenyérfosó színes üveggel	10--
Chinaezüst cukortartó	10--
Chinaezüst gyümölcsállvány	10--
Majolika virágváza színes	5--
Majolika virágvázék	5--
Majolika díszfigura	5--
Porcellán főzőlábas	5--
Porcellán főzőfazék	5--
Teáskészlet színes aranyozással	50--
Kávékészlet színes aranyozással	50--
Feketéskészlet színes aranyozással	50--
Ebédliőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150--
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	40--
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50--
Falitikör színes aranyozott kerettel	80--
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25--
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30--
Teasphár chinaezüst foglalásban	8--
Teáscsésze színes finom aranyozással	4--
Kávécsésze	4--
Köpöcsésze	5--
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5--

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Állami

tisztviselő irodái mellékfoglalkozást keres. Cim a kiadóban.

Eladó ház.

Egy kisebb és nagyobb családi új ház nagy kert, istállóval, Váradence sorompói villamos megálló mellett. Sorompó-utca, Takáts.

Pemete

és hársfamécucorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelenkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalos jogai minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Házvezetőnői

állást keres középkori intelligens nő vidéken, ki a külső és belső háztartásban kellő jártasággal bír. Címe Tuma Mária Szatmárnémeti, Rózsa-utca 13.

Masamod-

munkát elvállalok jutányos áron. Körös-utca 33., bent az udvarban.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk

azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakost. Moskovits Mór.

Kötött

és szövöttáru különlegességek! Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flor harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, juponok, selyem alaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tisztviselőknek árengedmény. Czillér Imre nagyáruházában.

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vizonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogeriája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét

új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tantolyam hölgyek részére gyors- és gépírásra, ker. számtanra, könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1900.

LEGF. BUZACSRIZ, folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zölcza-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház **ELADÓ.**
A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a
Nagyvárad Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világitási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.